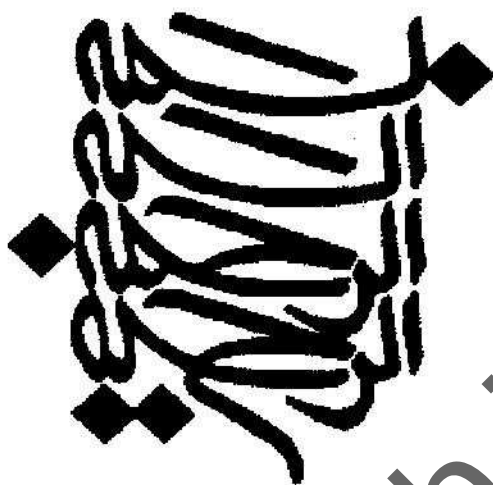

آداب و رسوم مردم هرمزگان
در یادِ تن صالح سنگبر

مؤلف:

علی رنجبری

سرشناسه	: رنجبری، علی، ۱۳۶۱-
عنوان و نام پدیدآور	: آداب و رسوم مردم هرمزگان در یاد تن صالح سنگیر
مشخصات نشر	: قم: دارالتفسیر، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	: ۸۰ص.
شابک	: ۵-۴۴۹-۵۳۵-۹۶۴-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	: فبیای مختصر
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۷۶۸۹۶۱

آداب و رسوم مردم هرمزگان

در یاد تن صالح سنگیر

مؤلف: علی رنجبری

ناشر: دارالتفسیر

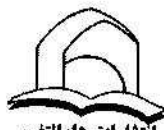
نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۴ش

چاپخانه: نینوا- ۳۷۲۳۲۵۰۱

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۵-۴۴۹-۵۳۵-۹۶۴-۹۷۸

قیمت: ۸۰۰۰ تومان

انتشارات دارالتفسیر

قم: خیابان معلم

میدان روح الله

تلفن: ۰۲۵-۳۷۷۴۴۲۱۲

۰۲۵-۳۷۷۴۱۶۲۱

فهرست مطالب

۷	مقدمه دکتر اسدالله نوروزی
۹	سخن مؤلف
	فصل اول: فرهنگ و فرهنگ عامه و زندگی نامه صالح سنگبر
۱۱	فرهنگ
۱۲	مفهوم فرهنگ از دیدگاه انسان شناسان
۱۳	فرهنگ عامه
۱۶	زندگی نامه صالح سنگبر
۲۰	جدول راهنمای علائم آوانگاری
	فصل دوم: بررسی فرهنگ عامه هرمزگان در کتاب یادین بومی سروده صالح سنگبر
۲۴	شعر شماره یک
۲۸	شعر شماره دو
۴۵	شعر شماره سه
۵۴	شعر شماره چهار
۵۷	شعر شماره پنج
۶۵	شعر شماره شش
۷۵	شعر شماره هفت
۸۳	شعر شماره هشت
۸۹	شعر شماره نه
۹۱	شعر شماره ده
۹۶	شعر شماره یازده
۱۱۰	شعر شماره دوازده
۱۲۹	شعر شماره سیزده

۱۳۴.....	شعر شماره چهارده.....
۱۳۵.....	شعر شماره پانزده.....
۱۳۶.....	شعر شماره شانزده.....
۱۳۷.....	شعر شماره هفده.....
۱۳۹.....	شعر شماره هجده.....
۱۴۰.....	شعر شماره نوزده.....
۱۴۲.....	شعر شماره بیست.....
۱۴۴.....	شعر شماره بیست و یکم.....
۱۴۶.....	واژه نامه.....
۱۵۴.....	منابع و مآخذ.....

ای که دستت می رسد کاری بکن
پیش از آن کز تو نیاید هیچ کار!
(سعدی)

فرهنگ مردم و رسالت فرهنگی ما

شتاب دنیای کنونی در دگرگونی، ضرورت ثبت و حفظ آثار فرهنگی را دوچندان کرده است؛ شاید اگر در یک سده پیش فعالیت فرهنگی به موقع انجام نمی شد امکان اقدام در سال های بعد و آینده ای نزدیک منتفی نبود اما تحولات سریع سده اخیر اندیشمندان را به تأمل واداشته که مبدا پیوندها گسسته شود و فردا برای پژوهش دیر باشد!

تحقق رؤیای دهکده جهانی ضمن مزیت های بسیار و رشد جوانه های امید «همدلی و همزبانی جهانیان» یک رنگ خطر جدی را نیز به صدا درآورده که آن محو شدن خرده فرهنگ ها در فرهنگ غالب خواهد بود. چنان چه همین امروز گامی استوار در حفظ «فرهنگ بومی» برداشته نشود، فردا بر فرض احساس نیاز، دیگر این اقدام ممکن نخواهد بود. نسل جدید با گویش های محلی بیگانه می شود و نسل بعد آن را نخواهد فهمید؛ بنابراین تا گویشورانی هستند باید دست به کار شد.

بیان این مطلب - البته - هرگز به این معنی نیست که آنچه در فرهنگ مردم ماست ارزشی ست! خیر؛ تمثیل معروف «شستن کودک و آب وان» می تواند به زلالی موضوع مورد نظر نگارنده را بیان کند. تردیدی نیست که آب آلوده وان باید دور ریخته شود ولی مبدا کودک را نیز با آب کثیف وان، راهی فاضلاب کنیم! اکنون مجال انتخاب نیست شاید هر کسی هم این صلاحیت را نداشته باشد. در اولین قدم باید همه داشته ها را ثبت و ضبط کنیم؛ بر فرض که بخش های خرافی و فضولات فرهنگی نیز باشد، شناخت آنها واجب است تا بدانیم نیاکان ما - به درستی یا خطا - با چه اندیشه هایی می زیسته اند!

با آشنایی اجمالی و دیداری کوتاه که یکی دو بار با صالح سنگبر داشتم ، این دغدغه را در او می دیدم . اگر چه دیر ، بالاخره آستین همت را بالا زد و در مجال کوتاهی که داشت سعی در ثبت فرهنگ مردمش از طریق شعر و ترانه کرد . راه درست نیز همین است که دست زبان را در دست هنر بگذاریم تا به ماندگاری برسد . زیرا نوشتن فرهنگ لغات و آداب و رسوم - اگرچه - خدمتی بزرگ است ، آن چنان در بقای زبان مؤثر نیست که هنر ! حال تا چه حد ، هنرمندانه بتوان زبان را معرفی کرد ، البته خود سخنی ست . قصد ارزیابی هنری سروده های صالح را ندارم ولی آنچه مسلم است او هم طبع شعر داشت و هم از فرهنگ و زبان مردمش آگاه بود . به خاطر دارم خودش خوانش «یادین» را هم انجام داده بود که اگر صدای شاعر با کیفیت مناسب و به طور کامل وجوه داشته باشد ، نیمی از زحمت جناب رنجبری ، کم خواهد شد ؛ زیرا می تواند سی دی صدای شاعر را ضمیمه کتاب کند تا مددکار آوانگاری هایش باشد و لغزش های احتمالی را جبران سازد . اما اگر به هر شکلی این پیشنهاد عملی نباشد ، توصیه می کنم حداقل بخشی از صدای سراینده را که کیفیت نشر دارد ، پیوست کتاب سازد و فرد خوش لهجه لایق دیگری با صلاح دید آشنایان گویش مورد نظر و به تأیید هم شهریان شاعر ، تمام کتاب را بیت به بیت همراه با موسیقی ملایم و مناسب - در استودیوهای صداپردازی - با کیفیت بالا ، ضبط و منتشر نماید .

ان شاءالله ، این اقدام ارزشمند ، فتح بابی باشد تا پژوهشگران دیگر نیز باروش علمی و به کمک امکانات روز ، دست به کاری زنند که آیندگان ما را میراث داران نالایقی ندانند .

دی ماه ۱۳۹۳ - اسدالله نوروزی - دانشگاه هرمزگان

سخن مولف

فرهنگ عامه در معنای وسیع کلمه به تمامی دانش ها، باورها، هنرها، اخلاقیات، قوانین، آداب و رسوم، عادات، توانایی ها و اعمالی اطلاق می گردد؛ که انسان هایی که در زمان و مکان واحدی در کنار هم زندگی می کرده اند؛ بدان می پرداخته اند، به گونه ای که اگر مطالعات و بررسی های دقیق و جدیتری بر روی آن صورت گیرد؛ اطلاعات ارزشمند و شایان توجهی در زمینه های مختلف تاریخی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی مردمی که در یک زمان و در منطقه جغرافیایی واحدی کنار هم زندگی می کرده اند؛ بدست خواهد آمد.

از آن جا که فرهنگ عامه دارای چنین جایگاه و اهمیتی در شناساندن فرهنگ و تاریخ مردم یک ناحیه می باشد؛ لذا بر آن شدیم تا به بررسی و شناخت عناصر فرهنگ عامه در «یادین» بومی سروده صالح سنگبر بپردازیم و با نشان دادن آن ها کاری در جهت حفظ فرهنگ این ناحیه از کشور انجام دهیم و نسل حال و آینده را نسبت به پیشینه فرهنگی خود آگاه سازیم.

نگارنده با درک این ضرورت به بررسی فرهنگ عامه در کتاب «یادین» بومی سروده صالح سنگبر که از شاعران توانمند هرمزگان بوده پرداختم تا بدین وسیله در حد توان خویش قسمتی از بارزترین نمودهای فرهنگ عامه این استان را ثبت و ضبط نمایم.

بخشی از منابع نگارنده در این پژوهش را کتاب های مکتوب و بخش دیگر را نقل قول های پیران و سالخوردهگان تشکیل می دهد که از واپسین بازماندگان فرهنگ بومی این منطقه به شمار می روند.

اما آن چه در این مجموعه آمده است شامل دو فصل می باشد که عبارتند از: فرهنگ و فرهنگ عامه و زندگی نامه صالح سنگبر، بررسی فرهنگ عامه در بومی سروده یادین.

قابل ذکر است که فصل دوم بیست و یک شعر دارد؛ که عنوان ویژه‌های برای هر شعر ذکر نشده بلکه به جای عنوان، شماره بندی شده است؛ که حدود پنج شعر این مجموعه تمام ابیاتش دارای عناصر فرهنگ عامه می باشد و مابقی در چند بیت بیشتر به عناصر فرهنگ عامه اشاره نشده است. قسمتی از ابیات این کتاب را شاعر با صدای خودش خوانده است، که در برخی از ابیات، آن چه در متن کتاب آمده با آن چه شاعر میخواند متفاوت است، که در این ابیات شکل گفتاری درون پرانتز آوانگاری شده است. در فصل دوم کتاب سعی بر این شده که پس از آوردن هر بیت، ترجمه فارسی آن آورده شود تا برای افراد غیر بومی و علاقه مند به چنین پژوهش هایی قابل فهم باشد؛ در مرحله بعد بیت را آوانگاری کرده ایم، سپس عناصر فرهنگ عامه را که در بیت وجود دارد؛ مشخص و با توضیح کامل آورده ایم، در پایان نیز خدا را شاکرم که توفیق انجام چنین پژوهشی را به نگارنده ارزانی داشت.

علی رنجبری

زمستان ۹۳- میناب